

Sammanfattning av nämnda rättsfall från Europadomstolen

Nedan följer en kort sammanfattning av de tre rättsfallen *Animal Defenders International mot Storbritannien*, *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz (2012)* och *TV Vest AS och Rogaland Pensjonistparti mot Norge*.

I *Animal Defenders International mot Storbritannien* och *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz* ansåg domstolen vid en samlad bedömning att förbuden var proportionerliga och därmed tillåtna enligt artikel 10.2 EKMR. I *TV Vest AS och Rogaland Pensjonistparti mot Norge* kom domstolen fram till att förbudet inte var proportionerligt och ansågs strida mot artikel 10 EKMR.

Vad målen handlade om

Både *Animal Defenders International v. Storbritannien* och *TV Vest AS och Rogaland Pensjonistparti mot Norge* berörde frågan om tillåtligheten av ett allmänt förbud mot politisk reklam i radio och TV som fanns i respektive land. *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz* handlade om ett förbud mot affischer från en viss organisation.

I målet *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz* försvarade Schweiz förbudet med grund i att det förhindrade brott, skyddade hälsa och moral samt skyddade andras rättigheter. Anledningen var att organisationen som annonseringen berörde historiskt var omstridd för sina åsikter. Dessa berörde bl.a. mänsklig kloning och att medlemmar till organisationen globalt var anklagade för sexualbrott mot barn. I *Animal Defenders International mot Storbritannien* och *TV Vest AS och Rogaland Pensjonistparti mot Norge* försvarades det allmänna förbudet mot politisk annonsering i TV framför allt med att motiveringen att större partier med mer finansiella medel inte ska gynnas på bekostnad av mindre partier som inte har råd med lika mycket annonsering.

Utgångspunkter för domstolen – vikten av fri debatt

I samtliga dessa tre mål har Europadomstolen vid sin bedömning haft som utgångspunkt att yttrandefriheten utgör en av de fundamentala grunderna för ett demokratiskt samhälle. Det innebär att även information som anses vara stötande, chocker eller stör är skyddad av yttrandefriheten. Domstolen ansåg därför att även sådana uttryck som utgångspunkt behöver tillåtas med grund i pluralismen och toleransen i ett demokratiskt samhälle.

I målet *TV Vest AS och Rogaland Pensjonistparti mot Norge* ansågs begränsningen allvarlig, speciellt eftersom det rörde ett politiskt parti och förbudet bedömdes därför strida mot artikel 10 EKMR. Frågan i *Animal Defenders International mot Storbritannien*

som var kopplad till debatten om djurs rättigheter, ansågs vara en del av den allmänna debatten. Att målet däremot inte rörde ett politiskt parti bidrog till att begränsningen ansågs mindre allvarlig. I båda målen tog dock domstolen hänsyn till att medlemsstaterna till EKMR hade väldigt olika lagstiftning som reglerade tillåten reklam i TV. I *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz* ansågs den förbjudna affischen, som främst hänvisade till organisationens webbplats, snarare vara reklam för att locka nya medlemmar till organisationen än innehålla något politiskt uttryck. Det var delvis anledningen till att förbudet ansågs proportionerligt enligt artikel 10.2 EKMR.

Proportionalitetsbedömning av förbuden

I *TV Vest AS och Rogaland Pensjonistparti mot Norge* och *Animal Defenders International v. Storbritannien* var förbudet allmänt och gällde för alla. I *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz* rörde förbudet en specifik kampanj. Detta fick betydelse i frågan om proportionalitet där domstolen i det schweiziska målet skrev att en allmän begränsningsåtgärd ska särskiljas från en individuell restriktion av en åsiktsyttring. I det senare fallet där det sker en prövning från fall till fall finns det en risk för att bedömningen blir osäker, godtycklig eller diskriminerande.

En annan fråga som domstolen tog hänsyn till, var i vilken typ av media som förbuden rörde. Målen *TV Vest AS och Rogaland Pensjonistparti mot Norge* och *Animal Defenders International v. Storbritannien* handlade om förbud i TV medan *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz* rörde förbud av affischer på allmän plats. Domstolen ansåg att audiovisuell media som TV-inslag generellt har större effekt och påverkan på medborgare än tryckt media och ett förbud som rör just TV därför kunde utgöra en större begränsning i yttrandefriheten.

Domstolen skrev i *Mouvement Raëlien Suisse mot Schweiz* att personer inte har någon ovillkorlig eller obegränsad rätt att använda allmänna utrymmen, speciellt inte i relation till faciliteter som är avsedda för marknadsföring eller informationskampanjer. Det ska dock ses i ljuset av att den aktuella affischen av domstolen bedömdes luta mer åt kommersiell reklam än politisk reklam, eftersom den syftade till att värva medlemmar till organisationen. Domstolen tog också i sin proportionalitetsbedömning hänsyn till att det fanns en rad andra medier tillgängliga.

För att läsa rättsfallen i sin helhet se;

Case of Animal Defenders International v. The United Kingdom (Application no. 48876/08),

Case of Mouvement Raëlien Suisse v. Switzerland (Application no. 16354/06),

Case of TV Vest AS & Rogaland Pensjonistparti v. Norway (Application no. 21132/05)